

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE AND EDUCATION:
PROBLEMS, PROSPECTS
AND INNOVATIONS**

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
APRIL 1-3, 2021**

**KYOTO
2021**

SCIENCE AND EDUCATION: PROBLEMS, PROSPECTS AND INNOVATIONS

Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference

Kyoto, Japan

1-3 April 2021

Kyoto, Japan

2021

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “Science and education: problems, prospects and innovations” (April 1-3, 2021) CPN Publishing Group, Kyoto, Japan. 2021. 1135 p.

ISBN 978-4-9783419-5-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and education: problems, prospects and innovations. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Kyoto, Japan. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-science-and-education-problems-prospects-and-innovations-1-3-aprelya-2021-goda-kioto-yaponiya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: kyoto@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 CPN Publishing Group ®

©2021 Authors of the articles

74. **Калиакпарова Г. Ш., Гриднева Е. Е., Зайнуллин Р. Р.** 505
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В
КАЗАХСТАНЕ.
75. **Калмикова І. С.** 510
КОМПЛЕКСНЕ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНІСТЮ ТА ЯКІСТЮ
РЕКРЕАЦІЙНИХ ЛОКАЦІЙ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ.
76. **Карапиш С. П., Бечкало Н. В.** 515
ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ З МАТЕМАТИКИ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС
НАУКОВОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ ЛІЦЕЇСТІВ.
77. **Кашинська О. Є.** 520
АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА
СПРАВА».
78. **Кікінежді О. М., Кізь О. Б.** 526
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ҐЕНДЕРНОЇ
СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ЗАСАДАХ ПРИНЦИПУ НАСТУПНОСТІ.
79. **Кім Т. І., Головченко В. О.** 534
ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ:
ДОСВІД УКРАЇНИ.
80. **Коваленко І. І., Кальницький Э. А.** 544
КОНСПИРОЛОГІЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ В ПОЛЕ ФИЛОСОФСКОГО
ОСМЫСЛЕНИЯ.
81. **Коваленко Г. В.** 555
КВІР-ТЕОРІЯ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА ВПЛИВ НА
ЖИТТЯ СУСПІЛЬСТВА.
82. **Колодочка Д. О., Полякова М. В.** 562
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗГОРТКОВИХ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ДЛЯ
РЕКОНСТРУКЦІЇ ВІДСУТНІХ ОБЛАСТЕЙ ЗОБРАЖЕНЬ.
83. **Колянова Т. В.** 571
ВПЛИВ КЕРУВАННЯ НА ПОВЕДІНКУ ІЗОЛЬОВАНОЇ
ЛОГІСТИЧНОЇ ПОПУЛЯЦІЇ.
84. **Комісарчук Ю. А., Криштоф Т. І.** 581
ФУНКЦІЯ ПРАВОСУДДЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.
85. **Кондратенко П. О.** 587
РОЛЬ СКАЛЯРНОГО ПОЛЯ В ІСНУВАННІ СИЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ.
86. **Косс В. А., Власова Т. М.** 597
СИТУАЦИОННЫЕ ЦЕНТРЫ, МЕТОДОЛОГИЯ СИТУАЦИОННОГО
УПРАВЛЕНИЯ И ПРИМЕР АВТОМАТИЗАЦИИ ВЕДЕНИЯ
СОВЕЩАНИЙ КОЛЛЕКТИВНЫХ ОРГАНОВ УПРАВЛЕНИЯ.
87. **Кравець В. П., Жирська Г. Я., Левчик Н. С.** 608
ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ НЕДИСКРИМІНАЦІЙНОГО
БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В НОВІЙ
УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.

**ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ НЕДИСКРИМІНАЦІЙНОГО БЕЗПЕЧНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Кравець Володимир Петрович

доктор пед. наук, професор,
дійсний член НАПН України

Жирська Галина Ярославівна

канд. пед. наук, доцент

Левчик Наталія Стефанівна

канд. пед. наук, доцент

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

Анотація. Стаття присвячена проблемі гендерної освіти як фактора створення недискримінаційного, безпечного, гендерно справедливого середовища. Розкрито зміст гендерної компетентності, принципи, умови, форми та методи гендерної освіти здобувачів у закладах загальної середньої і вищої освіти та її роль у формуванні недискримінаційного безпечного освітнього середовища.

Ключові слова: недискримінаційне безпечне освітнє середовище, гендерно справедливе середовище, гендерна освіта, гендерна компетентність.

Процес розбудови української держави продовжує повертати її до світу європейських цінностей, серед яких повага до гідності кожної особистості та гендерна рівність, що є умовою створення недискримінаційного, безпечного, гендерно справедливого середовища. Ключовим напрямком реалізації Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 рр. є досягнення гендерної рівності, що передбачає рівні права для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, а

також їх однакову значущість, можливості, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й особистого життя [1, с. 5].

Згідно Указу Президента України «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» № 195/2020 від 25 травня 2020 р., у закладі освіти має бути створено безпечне і здорове освітнє середовище для забезпечення прав дітей на освіту, охорону здоров'я, створення умов для надання учням якісних освітніх та медичних послуг [2, с. 1]. Безпеку особистості визначають три основні чинники: 1) людський фактор – безпосередні реакції людини на певну ситуацію, подію, її переживання, осмислення та трактування; 2) фактор середовища – безпосереднє довкілля, яке включає природне та соціальне оточення; 3) фактор захищеності – засоби, які використовують для запобігання й подолання небезпеки [3, с. 128].

Створення недискримінаційного безпечного гендерно справедливого середовища у закладах загальної середньої та вищої освіти передбачає подолання гендерних стереотипів й упереджень, які негативно впливають на дівчат і хлопців, жінок і чоловіків. У цьому контексті впровадження гендерної освіти є нагальною потребою та вимогою часу, оскільки стосується одного із важливих компонентів соціалізації особистості, забезпечення всієї повноти самореалізації жінок і чоловіків у різних сферах суспільного життя. Педагогам перш за все необхідно розвивати власну гендерну чутливість та формувати гендерну компетентність, яка передбачає: формування егалітарної свідомості, шляхом реконструкції гендерних стереотипів та отримання системи гендерних знань; розвиток гендерної чутливості та толерантності як демократичних стратегій мислення; здатності актуалізувати та вибудовувати альтернативні до патріархальної культури життєві стратегії та схеми поведінки; реагувати на дискримінацію за ознакою статі; навчання учнів аналізу уявлень про власне Я та своє призначення. Гендерна компетентність педагога, крім цього, передбачає: знання основ гендерної теорії; знання сучасних проблем і тенденцій гендерного розвитку; знання законодавчих та нормативних актів; розуміння особливостей гендерної соціалізації; оволодіння формами та методами

гендерного навчання і виховання; уміння керувати процесом гендерної соціалізації учнів; уміння організувати освітній процес на основі гендерної рівності; уміння мотивувати учнів до самостійного вивчення гендерних питань; розвиток гендерної чутливості, виховання поваги до особистості незалежно від її статі.

Конструювання недискримінаційного освітнього середовища базується на засадах взаємозв'язку та взаємозумовленості соціально-педагогічних та психологічних процесів на суспільному та індивідуальному рівнях гендерного самовизначення учнівської молоді у патріархальних та егалітарних координатах. Найважливішими принципами гендерної освіти є: науковість, об'єктивність гендерних знань як головне підґрунтя розвінчування гендерних стереотипів; адекватність їх освоєння віковим можливостям дітей, підлітків та юнацтва; суб'єктна позиція як умова активізації гендерного самовизначення та саморефлексії в учбовому діалозі; подолання гендерних стереотипів та упереджень; рівноцінність «чоловічого» та «жіночого» у змісті дидактичного матеріалу, відмова від стратегії маргіналізації жіночого як меншовартісного. Важливою умовою її реалізації є створення рівних можливостей, однакового доступу, однакового ставлення до учнів обох статей та однакової об'єктивної оцінки продуктів їхньої учбової та творчої діяльності [4, с. 540].

Для протидії дискримінації за ознакою статі педагогам важливо використовувати гендерночутливу мову – усного чи письмового висловлення, позбавленого андроцентризму, сексизмів і будь-яких інших дискримінаційних форм і смислів. Адже через мову не лише висловлюється розуміння світу, а й здійснюється вплив на формування ставлення до нього, становлення власної картини світу, зокрема, уявлень про те, що ми вважаємо правильним і неправильним, прийнятним і неприйнятним, можливим та неможливим.

Науковці Т. Говорун та О. Кікінежді зазначають, що необхідно навчити вихованців керуватися певними демократичними нормативами в оцінці взаємин статей шляхом особистісного переосмислення інформації гендерного характеру, перебудови з позиції ідентифікації «сократівського» аналізу

сформованих переконань [5, с. 118]. Завдяки гендерній освіті школярі також будуть здатними виявляти ситуації гендерної нерівності в навколишньому житті, протистояти сексистським, дискримінаційним діям і впливам, не створювати ситуації порушення гендерної рівності. Вважаємо, що пріоритетну роль у гендерній освіті мають відігравати сучасні технології навчання, які стимулюють активність, творчість, ініціативу, критичне мислення, різноманітні види комунікації та взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Цінними для гендерної освіти є методи аналізу конкретних ситуацій, групові дискусії, мозковий штурм, дебати, ділові та рольові ігри, тренінг, проект тощо. Застосування сучасних форм і методів гендерної освіти сприятиме не лише оволодінню певною системою гендерних знань, але й подоланню гендерних стереотипів у власній поведінці та мисленні.

В Україні є спроби формування гендерної культури в підростаючого покоління за допомогою запроваджених відповідних освітніх курсів у школах та університетах. Багато проєктів отримують фінансову підтримку від міжнародних організацій (Фонду ім. Генріха Бьоля, OSI (Open Society Institute), Фонду «Відродження»). Досить тривалий час Інститутом Політичної Освіти у співробітництві з Фондом Конрада Аденауера реалізується проєкт «Жінки в політиці».

Реалізація гендерної освіти може здійснюватися під час вивчення усіх навчальних предметів. Оскільки зміст освіти передбачає наявність ціннісного компонента, що виражений через ставлення учнів у висловлених судженнях, їх обґрунтуванні, оцінці, висновках тощо, то його формування повинно бути безпосередньо пов'язане з розвитком оцінювальної діяльності учнів. Учителю, який і сам не має бути байдужим до матеріалу, який викладає, потрібно навчити дітей оцінювати природні об'єкти, процеси та явища з точки зору того, наскільки вони цікаві й значущі. Здатність до оцінювальних суджень і умовиводів має вирішальне значення для формування переконань, поглядів і етичних норм поведінки учнів. Тому формування в них ціннісного компонента предметної компетентності, у тому числі й щодо гендерних проблем, можливе

під час виконання ціннісно зорієнтованих завдань, спрямованих на формування умінь оцінювати (визначати цінність, якість, роль, значення чогось), висловлювати судження, остаточну думку про що-небудь, робити логічний підсумок на основі міркувань.

Дбаючи про гуманізацію стосунків, його прихильники прагнуть перебороти відчуження учня від учителя, характерне для традиційної системи освіти, змінити домінуючий в арсеналі педагогів соціоцентричний за своєю спрямованістю й авторитарний за характером процес навчання і виховання учнів особистісно орієнтованим підходом. До провідних ідей-принципів такого підходу належать: самоактуалізація, індивідуалізація, суб'єктність вибору, творчість і створення ситуації успіху, довіри та підтримки. Їх зміст відображено в наступних положеннях:

- важливо підтримувати і спонукати прагнення учнів до прояву та розвитку своїх природних і соціально набутих можливостей;
- необхідно всіляко сприяти розвитку індивідуальних особливостей школярів;
- варто допомогти учням стати справжніми суб'єктами життєдіяльності у класі, школі, сприяти формуванню та збагаченню їхнього суб'єктного досвіду;
- педагогічно доцільно досягати того, щоб кожен учень/кожна учениця жили, навчались і виховувались в умовах постійного вільного вибору змісту, форм і способів навчання, поведінки, мотивів;
- враховувати, що досягнення успіху в тому чи іншому виді діяльності сприяє формуванню позитивної Я-концепції школяра/школярки, стимулює процеси самовдосконалення і самостворення власного Я;
- вірити в дитину, довіряти їй, підтримувати прагнення до самореалізації і самоствердження (замість зайвої вимогливості і надмірного контролю), пам'ятати про те, що не зовнішні впливи, а внутрішня мотивація учнів визначають їх успіх [6, с. 49].

Таким чином, впровадження гендерної освіти є засобом створення недискримінаційного безпечного гендерно справедливого середовища у

зкладах загальної та вищої освіти. Таке середовище сприяє реалізації рівних прав і можливостей, формує гендерну культуру підростаючого покоління. Загалом, гендерна освіта є важливим чинником формування державної політики щодо підвищення конкурентоспроможності нашої країни та розвитку громадянського суспільства в контексті євроінтеграції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки. 2018. 59 с. URL: <https://cutt.ly/6fmlWrn> .

2. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі : Указ Президента України №195/2020 від 25 трав. 2020 р. *Верховна Рада України. Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020> .

3. Поляков І. О. Особливості вияву людського фактора в контексті психологічної безпеки особистості. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія. Психологічна*. 2012. Вип. 2(1). С. 126–133.

4. O. M. Kikinezhdi, H. Ya. Zhyrska, R. S. Chip, Y. Z. Vasykhevych and T. V. Novorun // Psychology of the Gender-Equitable Environment: Research of Problems. *Journal of Intellectual Disability – Diagnosis and Treatment* 8 No. 3 (2020), pp. 538–547. doi: 10.6000/2292-2598.2020.08.03.31

5. Гендерні дослідження : прикладні аспекти : монографія / Кравець В. П. та ін. ; за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 448 с.

6. Столяренко О. Ціннісне ставлення до людини: виховна модель толерантних взаємовідносин учасників навчально-виховного процесу. *Рідна школа*. 2010. № 3. С. 47–52.